

30.07.2016 Cumartesi

Çoğulculuk için ümitlenelim mi?

BU köşeyi sürekli okuyanlar bilecek, ben Türkiye'deki siyasi mücadeleyi kabaca 110 yıldır devam eden bir 'Türkçülük'- 'İslamcılık' mücadelesi olarak adlandırıyorum.

İsteyen 'Türkçülük' yerine 'Modernizm' ve 'İslamcılık' yerine 'Muhafazakârlık' diyebilir; ben sadece kolaylık bakımından bu isimleri tercih ettim. Yoksa memleketin ne Türkçüleri saf kan Türkçü ne de İslamcıları saf kan İslamcı. Bunlar, 14 Temmuz gününe kadar birer büyük şemsiye siyasi hareketlerdi bana göre.

Bu iki akım arasındaki mücadele ise Princeton Üniversitesi'nden, önemli tarihçimiz Şükrü Hanioglu'nun adlandırmasıyla bir siyasi mücadele olmaktan çok birer 'Ahlaki hâkimiyet savaşı'.

Ahlak derken Prof. Dr. Hanioglu kelimenin sözlük anlamından daha geniş bir anlam kullanıyor ve yaşanan savaşın da 'Bir ahlakın (en geniş haliyle bir hayat tarzının) diğer ahlaka üstünlük sağlama, onu yok etme mücadelesi' olduğunu söylüyor.

BİRBİRLERİNİ YOK EDEMEDİLER

Hepimiz biliyoruz, bu iki ahlakın birbirine karşı ezici üstünlük kurduğu dönemlerden geçtik ama bir ahlak diğerini yok edemedi. Atatürk ve İsmet İnönü adıyla özdeşleşen Cumhuriyet'in ilk 27 yılında 'İslamcı' ahlak baskı altında kaldı, bazı dönemlerde tamamen yok edilmek de istendi ama yaşamaya devam etti. Benzer şekilde, 2002'den bugüne kadar da İslamcı ahlak galebe çaldı ama Türkçü ahlakı yok etmek istese de edemedi.

Benzer siyasi ayrışmaların ve kutuplaşmaların, yani bir diğerinin varlığını kabullenmeyen, hatta yok etmeye yönelik türden kutuplaşmaları geçmişte Fransa ve Almanya da Katolik-Protestan isimleri altında yaşadı.

Ama sonra bir gün bir şey oldu, Katolikler Protestanları, Protestanlar da Katolikleri yok edemeyeceklerini görüp onların varlığını kabullendiler.

Geçmişte ben bu duruma bakıp "Acaba bir gün Türkiye'de de ahlak savaşı bitip taraflar birbirlerinin varlığını kabullenecek mi?" diye sormuştum çok kere.

15 TEMMUZ'UN KALICI ETKİLERİ OLACAK

Şimdi, 15 Temmuz kanlı darbe girişimi sonrasında gelişmelerine bakınca da ümitleniyorum: Acaba tarafların birbirlerini yok etmeye çalışmaktan vazgeçip ötekinin varlığını kabul edecekleri, savaş yerine siyasi rekabetle yetinecekleri bir döneme mi giriyoruz?

Henüz konuşmak için de, ümitlenmek için de çok erken olabilir ama 15 Temmuz'da halkın siyasi ayrım gözetmeksizin sokağa dökülmesi kalıcı etkileri olacak bir şey gibi gözüküyor.

Bir kere o sokağa çıkışın anlamını iyice idrak etmemiz gerek: Vatandaş, ülkesinin geleceğinin tehlikede olduğunu gördüğü için sokağa döküldü ve o tehlikeyi giderecek yegâne şeyi ülke yöneticilerini kendi oylarıyla belirlemeye devam etmek olarak gösterdi.

BELKİ ÜLKEYE ÇOĞULCULUK GELİR

Demokrasi ucu bucağı olmayan, çok derin bir kavram. Ülkemizdeki demokrasiden herkes gibi benim de şikâyetlerim var; demokrasiye engel gördüğüm yüzlerce uygulama/yasa/yönetmelik sayabilirim.

Ancak şunu kabul etmeliyiz ki, demokrasinin en temel düzeyi, iktidarların seçimle gelip seçimle gitmesi ise, Türkiye bu düzeyin altında değil. Kavgamız daha yukarı seviyeler için.

Ve bugün görüyoruz ki, en azından bu temel düzeyde, yani iktidarları seçimle belirlemek, onları seçimle getirmek ve götürmek konusunda, siyasi/ahlaki/tarihi ayrılıklarımızın ötesine geçen bir uzlaşmamız var.

İşte bu uzlaşmayı gören siyasi partiler zaten Meclis'te rejimi yeniden ayağa kaldırmak konusunda işbirliği yapıyor, birbirine karşı özenli bir dil kullanıyor, eskinin kavgalarına hiç girmiyor.

Bu demek değil ki siyasi kavgalarımız bitti. Hayır tam tersine, siyasi ayrılıklarımız hâlâ var ve hep de olacak. Ama bu ayrılıkların her birini ülkenin bekası açısından ölüm-kalım ayrılığı olarak takdim etmeyecek belki de artık siyasiler.

Ve bu da bence çoğulculuğun kapısını bize açacak.

Bence ümitlenmek için çok sebebimiz var.